

будуть ті, які зможуть ефективно інтегрувати технології у свої стратегії та адаптуватися до середовища, що швидко змінюється.

Література:

1. Бакуліна О.С. Бізнес - моделі розвитку підприємництва. // Підприємницька модель економіки та управління розвитком підприємства: тези І Міжнародної науково-практичної конференції (8-9 листопада 2018 р.). – Житомир, 2018. – 751 с. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/12/308.pdf>. Дата звернення 23.09.2024).

2. Миронюк А. Бізнес-модель для росту бізнесу. MYRONIUK CONSULTING Стратегії росту прибутку бізнесу та людей. URL: <https://www.myroniuk.com/businessgrowupmarketing/> (дата звернення 22.09.2024)

Анотація: The report is devoted to the analysis of the influence of modern technologies on the transformation of business models. Key technological trends, their impact on various elements of the business model and examples of successful companies that effectively use technology are considered.

Ключові слова: business model, market, innovation, economics, technology

*Науковий керівник - РАДЧУК Олена,
викладач обліково-фінансового відділення,
Відокремлений структурний підрозділ “Сумський фаховий коледж СНАУ”,
м. Суми*

**ШМИГЛЯ Ганна, здобувачка вищої освіти
спеціальність 071 облік і оподаткування
Запорізький національний університет**

Анотація: Тема актуальна, оскільки сприяє формуванню більш справедливого та рівноправного суспільства. Соціальне підприємництво спрямоване на підтримку вразливих верств населення, створення нових робочих місць та покращення якості життя. В умовах сучасних викликів, зокрема повномасштабного вторгнення, розвиток соціального підприємництва набуває ще більшого значення для досягнення цілей сталого розвитку та економічної стійкості.

Ключові слова: соціальне підприємництво, соціальна місія, працевлаштування, Україна, соціальні проблеми, бізнес, соціальна підтримка.

Соціальне підприємництво в Україні - це форма бізнесу, яка поєднує в собі отримання прибутку та вирішення соціальних проблем. Воно відіграє все більш важливу роль у розвитку українського суспільства. Такі підприємства створюють товари та послуги, які мають соціальний вплив, одночасно генеруючи прибуток для підтримки своєї діяльності. Тобто, поєднання бізнесу та соціальної місії – це концепція, яка передбачає, що компанія, крім отримання прибутку та створення продуктів і послуг задля задоволення потреб споживачів, додатково пропонують вирішення соціальних проблем: пропонують різноманітні програми для людей з обмеженими фізичними або розумовими можливостями, допомагаючи їм розвивати свої навички та інтегруватися в суспільство; сприяють працевлаштуванню людей з інвалідністю, допомагаючи їм знайти роботу, яка відповідає їхнім можливостям [1].

Перше соціальне підприємництво в Україні почало формуватися у 1990-х роках після здобуття незалежності, коли в країні з'явився новий економічний устрій та відбулася активізація громадянського суспільства. Однак, як окрема концепція, соціальне підприємництво почало розвиватися в Україні на початку 2000-х років. Соціальне підприємство "Горіховий дім" – це перше підприємство, яке було засноване як благодійна організація для допомоги жінкам, які опинилися у складних життєвих обставинах. Жінкам надавали не лише робочі місця на підприємстві, де вони виготовляли випічку та інші продукти, але й допомагали соціально адаптуватися. Основна мета – допомогти

жінкам повернутися до нормального життя, заробити кошти для себе та своїх сімей. Саме воно стало одним із перших успішних прикладів соціального підприємництва в Україні, показавши, як бізнес може поєднувати соціальну місію з економічною діяльністю. Вже у наступні роки соціальне підприємництво почало розвиватися в Україні активніше, зокрема завдяки міжнародним організаціям, які почали підтримувати проекти соціального бізнесу, а також завдяки розвитку громадських ініціатив і кооперацій [3].

В Україні соціальним підприємництвом можуть займатися ФОПи, також підприємства створюються на основі неприбуткових організацій. Це можуть бути громадські організації, благодійні фонди або кооперативи, які використовують бізнес-моделі для фінансування своєї соціальної діяльності. Малі та середні підприємства також можуть бути соціальними, якщо їхня діяльність спрямована на досягнення соціальних цілей. Наприклад, бізнес, який створює робочі місця для людей з обмеженими можливостями або працевлаштовує внутрішньо переміщених осіб, є соціальним підприємством, навіть якщо зареєстрований як комерційне підприємство. Це менш поширено, але й деякі державні або муніципальні підприємства можуть також мати соціальну місію, якщо їхня діяльність спрямована на покращення якості життя громади або вирішення конкретних соціальних проблем [2].

Ряд компаній, які розробляють програми волонтерства, корпоративної соціальної відповідальності, що дозволяє залучити співробітників до вирішення соціальних проблем:

– *Майстерня добра* (мережа творчих майстерень, де люди з інвалідністю можуть реалізувати свої таланти, виготовляючи унікальні вироби ручної роботи. Придбаючи ці вироби, ви не лише отримуєте якісний продукт, а й підтримуєте важливу соціальну ініціативу)

– *Veterano Pizza* (піцерія не лише забезпечує ветеранів роботою, а й допомагає їм адаптуватися до мирного життя та подолати наслідки бойових дій).

–*Злагода* (це підприємство з Краматорська, яке працює вже майже 20 років на основі громадської організації, що підтримує людей з інвалідністю. Окрім працевлаштування, активісти також надають фінансову допомогу своїм клієнтам. У 2010 році зусиллями працівників «Злагоди» було відкрито соціальний магазин, де можна придбати необхідні товари за доступними цінами. Для деяких категорій громадян товари надаються безкоштовно.) [5].

–*Львівська свічкова мануфактура* (мануфактура створює нові можливості для жінок, які опинилися у складних життєвих обставинах, допомагаючи їм реалізувати свій потенціал.

–*Ресторан Urban Space* (ресторан активно залучає до роботи молодих людей, надаючи їм можливість здобути професійний досвід та заробити перші гроші. Особлива увага приділяється молоді з соціально незахищених верств населення) [4].

Соціальні підприємства в Україні стикаються з низкою викликів: таких як брак фінансування, обмежений доступ до ринків, відсутність досвіду та знань. Проте, вони мають великий потенціал для розвитку та створення більш справедливого та сталого суспільства [7].

Соціальний бізнес спрямований на вирішення проблем та задоволення потреб громадян, які потребують підтримки та уваги від держави. Тому в рамках комплексної програми розвитку малого та середнього бізнесу регіонів на 2021-2023 роки одним із ключових завдань є підтримка соціального підприємництва. Повномасштабне втручання лише підкреслило важливість цього напрямку, особливо з огляду на урядову політику, яка націлена на розвиток підприємництва та стимулювання самозайнятості населення. [6].

Розглянемо у вигляді таблиці як соціальні підприємства в Україні підходили до вирішення соціальних проблем в 2021 році та як це відбувається зараз, у 2024 році:

Характеристика	2021 рік	2024 рік	Приклади змін та тенденцій
Фокус на проблемах	Безробіття, соціальна ізоляція, освіта, здоров'я	Більше уваги до екологічних проблем, сталого	Збільшення кількості підприємств, що займаються

		розвитку, інклюзії, подолання наслідків війни	переробкою відходів, відновлюваною енергетикою, соціальними послугами для ВПО
Джерела фінансування	Гранти, донорські кошти, власні ресурси	Розширення джерел: венчурні інвестиції, соціальні інвестиції, співпраця з бізнесом, державні програми	Збільшення інтересу інвесторів до соціального сектору, поява нових фінансових інструментів
Технології	Початок використання цифрових інструментів (сайти, соцмережі)	Активне використання AI, блокчейну, IoT для підвищення ефективності, прозорості та масштабування	Створення онлайн-платформ для збору коштів, надання послуг, моніторингу соціального впливу
Співпраця	Співпраця з місцевими громадами та організаціями	Розширення кола партнерств: державні органи, бізнес, міжнародні організації, академічні інституції	Створення кластерів соціальних підприємств, спільні проекти з великими компаніями
Адаптація до змін	Гнучкість до змін на локальному рівні	Швидка адаптація до глобальних криз (пандемія, війна), розробка нових моделей бізнесу	Створення резервних фондів, диверсифікація джерел доходу, розробка планів на випадок надзвичайних ситуацій

В останні роки соціальне підприємництво в Україні зробило великий крок уперед. Воно набуло більшої професійності, розширило свої масштаби та стало більш різноманітним. Соціальне підприємництво завжди відігравало важливу роль у вирішенні соціальних проблем і сприяло формуванню справедливішого суспільства. Для досягнення цілей сталого розвитку підтримка та подальший розвиток цього сектору в Україні є важливою умовою.

Література:

1. SOCIAL ENTREPRENEURSHIP IN UKRAINE: CURRENT ISSUES OF FORMATION | В. І. Kosovych | Economy and the State No. 3 2020 pp. 77-81.

Economy and State magazine is a scientific publication of Ukraine on economic issues. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4541&i=13> (дата звернення: 09/24/2024).

2. Articles of the "Business" section - The Village Ukraine Kyiv. The Village Ukraine. URL: <https://www.village.com.ua/village/business> (дата звернення: 09/24/2024).

3. What is social business and why Ukraine needs it: we consider the basics of social entrepreneurship. The Village Ukraine. URL: <https://www.village.com.ua/village/business/sotsialne-pidpnyemnytstvo/349889-social-business> (дата звернення: 09/24/2024).

4. SOCIAL ENTREPRENEURSHIP AS A FACTOR OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF SOCIETY | Entrepreneurship and innovation. Resolve a DOI Name. URL: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/18.6> (дата звернення: 09/24/2024).

5. PDF view of the file omptestuser, 81.pdf. Resolve a DOI Name. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-302-9-81> (дата звернення: 24.09.2024).

6. PDF view of the file 10.pdf. Resolve a DOI Name. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-116-9-10> (дата звернення: 24.09.2024).

7. PDF view of the file omptestuser, 10.pdf. Resolve a DOI Name. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-293-0-10> (дата звернення: 24.09.2024).

***Annotation:** The topic is relevant because it contributes to the formation of a fairer and more equal society. Social entrepreneurship is aimed at supporting vulnerable segments of the population, creating new jobs and improving the quality of life. In the conditions of modern challenges, in particular full-scale invasion, the development of social entrepreneurship becomes even more important for achieving the goals of sustainable development and economic stability.*

***Keywords:** social entrepreneurship, social mission, employment, Ukraine, social problems, business, social support.*

*Науковий керівник – СЕЙСЕБАЄВА Наталія
к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування,
Запорізький національний університет,
м. Запоріжжя*